

Vallankumouksen vuosijuhla Moskovassa

Allaoleva kirje on julkaistuna Pietarissa ilmestyvässä suomalaisten viikkolehdeksi "Kumous" jo joulukuulla 1918. Sen on kirjottanut toveritar Lyyli Latukka, joka oli tuonettu innokkaana puoluetoverina Viipurissa ennen luokkasotaa. Viimeisillä hetkillä ennen Viipurin antautumista pääsi hän pakenemaan Pietariin, jossa nykyään toimii erään neuvostovallan lastenhoitolaan johtajana. Aikamääränsä nähden on kirje hiukan vanhentunut, mutta arvokkaan ja innostavan sisältönsä vuoksi ja vasta näinä päivinä tähän maahan saapuneena puoltanee se paikkansa Toverittaren palstoilla vielä nykyin. Kirje, joka on osotettu erälle toverille Viipurissa, kuuluu seuraavasti:

"Olin Moskovassa vallankumouksen vuosijuhlan aikana. Se teki unhoittumattoman vaikutuksen. Kun näistä tuskin voi nyt tavallisessa kirjeessä kirjottaa sinne Suomeen, niin kirjotan näin "Kumous"-lehden kautta.

Monasti ennenkin on Moskovassa ollut suurta juhlaa. Pyhä Kremli oli hallitsijain kruunajaispaikkana. Niissä juhlissa on ollut sellaisiakin, joissa on tallattu jalkoihin tuhansia työläisiä. Nyt vietti Moskova ensimmäistä sosialistisen vallankumouksen vuosijuhlaa. Kremli on nyt työväenvaltion keskipisteinä. Tämänkin vallan perustamiseksi on työväen jaloa verta vuotanut, mutta ei enää turhaan. Nyt oli työväenluokka hallitsijana ja juhlaa toimeenpanijana. Kaupunki ylpeili punalippujen paljoudesta. Auringon palstaessa ne hulmusivat ja valtasivat puoleensa kaikki katseet. Aivan huumaava oli voimakas punainen väri. Koment koristemaalaukset täyttivät kokonaisia suurten kivirakennusten seinämiä. Kansaa riensi kulkueisiin. Työmies oli jättänyt työnsä. Työläislähti oli lähtenyt juhlaan. Kadut täyttyivät kulkueista. Selkeässä syysilmassa kajahtelivat Internationalen säveleet. Valtavina, loppumattomina vyöryvät ihmisvirrat. Kremlin ympärystät täyttyivät. Punaisen torin suuri lakeus täyttyy. Tuhansia uusia lippuja lähenee; uhrin hautauspaikalla ne kumartuvat kunnialta tehden ja sitten taas jatkavat kulkuaan. Punaisten sotilaiden uljalta kulkueita leveissä pitkissä riveissä. Kiväärin kädessä kymmenillä tuhansilla proletaareilla, pistin pistimen vieressä välkkyen, liikkuen kuin kypsynt vilja laajalla vainiolla. Punaisen tykkiväen rykmenttejä täysissä varustuksissa, ratsut ja kannuunat mukana. Punaisten upseerien kulkueita, pystypäisiä päälliköitä, valmiita voittoon ja kuolemaan. Ja ilmassa päittemme päällä ristelleissä kymmenillä puna-armeijan lentokoneita — sielläkin siis sosialistimin vartiövakea, milloin korkealle kiirien, milloin matalalla solahtaen yli kulkueiden ja pudottaen punalehtisiä tervehdyksiä ihmisvirran sekaan. Tässä virrassa valtaa jokaisen sellainen tunne, jota ei vielä koskaan työläisen sydän ole tuntenut. Tuntuu kuin kohoaisi maasia ja kasvaisi. Tuntuu niin varmalta, että tämä virta kulkee kohti valoisaa tulevaisuutta, kohti uutta onnellista aikaa. Sitä ei voi kukaan estää.

Tämä tietoisuus kuvastuu jokaisen kasvosta.

Venäjänsä työväki on raivannut tienä vapauksi sosialismia kohti. Nyt se jo vyöryy voimakkaana virtana päämaailmansa. Nyt se raivaa jo tietä toisillekin kansoille. Kaikissa maissa katsotaan Venäjän punavirriä ja riennetään sen viittaamalle voiton tielle.

Juhlakulkueita kestää kaiken päivää. Illalla on suurenmoiset ilto-

litukset. Raketit säihkyvät, valonheijastajat säteilevät, ihmisvirrat liikkuvat ja lainehtivat monivärisessä valomeressä. Yhä kaikuvat työväenmarssien säveleet. Taistelevat työväen joukot salvat juhlassa uutta voimaa, intoa ja rajatonta uskallusta. Sitä tarvitsemme jokainen taistellessamme nyt sosialismin voiton puolesta, lyödäksemme pääkomman mahtivallan lopullisesti maahan.

Valkoisen Unkarin vankila-olot

Seuraava kuvaus Unkarin valkoisen hallinnon komennosta suuresti muistuttaa Suomen sukulaisten järjestelmää.

Entinen unkarilainen kansankomisari Ronal kirjoittaa t. k. 6 p:nä Viennistä "Le Populaire"-lle, että eräässä Budapestin suurimmassa vankilassa poliittisten vankien asema on toivoton. Sekä nuoria että vanhoja pidetään samoissa kopeissa rikosvankien kanssa ja santarit pieksävät näitä onnettomia minkä jaksavat. Szegeidin vankilassa säilytetyt poliittiset vangit ovat pitemmän ajan kuluessa saaneet auran eteen valjastettuna nahkasilmöistä palmikoidun ruoskan iskujen kannustamina kyntää kaupungin lähellä olevia maita. Täteen on suuret alueet muokattu. Zola-Egerzeigin vankileirillä on vangille syötetty pahentunutta ruokaa, niin että 500 vankia on ankarasti sairastunut. Aikaisemmin samalla vankileirillä todettiin 204 valkeata sairastumista sen johdosta, että ruuan valmistukseen käytetty ruokaöljyä säilytettiin öljytynnyreissä. Maatyöläisliiton entinen sihteeri Molnar oli piestyt tainnoksii sen vuoksi, että hän oli vankikumpanejaan puhutellut tovereiksi.

Lisäksi on Ronalille kirjoitettu Budapestistä, että santarit ovat siellä rääkänneet murhatun vallankumouksellisen Otto Karvinin valmoa potkimatta häntä päähän niin kauan että hän on ollut menettä järkeänsä. Rääkkäys aiheutui siitä, että valmo säilytti miehensä valokuvaa. —TUT.

Sen minä näin

Niinkuin sadun Parmenlekukselle, joka Trofonion luolassa menetti naurukykynsä, mutta sai sen uudelleen Delaksessa nähdessään erään muodottoman pallon, jonka sanottiin olleen Lethoksen*) kuva aivan samoin on käynyt minullekin. Kun olin vielä nuori kadotin tuossa luolassa pihmyilykykyä ja kun vanhenin yhti minun uudestaan hymyillä, enkä sittemmin ole sitä lopettanut. Näin ehkä elämisen tarkoitus oli saada itsellensä hyvä leipäpaikka ja sen päämaail on päästä oikeusneuvokseksi, että rakkauden palava halu oli saada hyvinvoipa tyttö, että ystävyiden autuus oli siinä että toinen auttoi toisensa rahapelissä, että viisautta oli vain se minkä enemmistö otaksui oikeaksi, että oli ihastuttavaa pitää puheita, että rakkaus oli joutua sakolettavaksi kymmenellä rikintaaarilla, että sydämellisyys oli toivottua tervetulleeksi aterian jälkeen ja että jumalanpelko oli siinä, että kerran vuodessa kävi alttarilla. Sen minä näin ja minä hymyilin.

Sören Kierkegaard.

*) muinaiskreikkalaisessa jumalaistarustossa unhoituksen joki, Tortoroksessa manalassa, jossa vainajat Unholian virrasta ammensivat vettä tuskansa sammuttamiseksi.

HIGH BRIDGE, WIS.

Tervehdin Toverittaren lukijoita näillä muutamilla riveillä. Niin, meillä on taas syksy käsissä. Niinpä mekin täällä farmikontrilla olemme jälleen alettu toimintaan. Meillä naisilla oli ompeluseuran kokous tämän kuun 1 päivänä toveri Lampl-

asunnolla (Minersville), jossa valittiin uudet virkallijat seuraavaksi kuudeksi kuukaudeksi. Valituksi tulivat seuraavat toverittaret: Puheenjohtajaksi Mrs. Haaraaja ja kirjuriksi Mrs. Kaartinen. Rahastonhoitajaksi Mrs. Lehtinen. Varapuheenjohtajaksi ja kirjuriksi Mrs. Vainionpää ja Mrs. Laakso.

Päätettiin pitää illamat haalilla lokakuun 10 p:nä, jossa myydään naisten käsitöitä ja paketteja. Paljon muuta hauskaa ohjelmaa tulee olemaan. Näytöskappale estetään, sekin on katsomisen arvoisen. Kalkki silloin haalille.

Lasten piknekit olivat elokuun 1 p:nä. Ne onnistuivat tavallisen hyvin. Ilma oli kaunis ja väkeä oli kokolailla. Tulot olivat \$212.20. Menoja oli \$73.38. Osuuskaupalle annettiin \$133.40.

Lapset suorittivat etupäässä ohjelman ja onnistuivat tavallisen hyvin. Leikit ja urheilut sujuivat hyvin. Toveritar L. Vainionpää oli johtamassa. Järjestön organiseeraaja L. Brusila oli täällä puhumassa. Hänet oli ilmoitettu tänne tulevaksi 6-7 päivänä, mutta hän joutu vironomaisten kanssa tekemisiin Wakefieldissä, Mich. Herrat olivat halunneet pitää häntä vieraanaan, kuten hän itse sanoo. Sentähden hän myöhästyi tänne tulossaan. Parempi myöhään, kun ei milloinkaan.

El näytä vielä siltä, että täällä liian tietoisia ollaan. Toveri Brusilan puheillaisuudessa oli kuulijakunta kovin pieni.

High Bridgen ja Marengon toverit. Eikö ole jo aika heittää pois mustat kien perässä hyppääminen. Oletetaan jo vuosikymmeniä kuulleet, mitä heillä on opetettavana. Luulisi jo tuollaiseen väsyväkin, se kun on aina yhtä ja samaa. Eikö ole jo aika ruveta ajattelemaan, että paras on jo alkaa taisteluun omlen olosuhteiden parantamiseksi.

Sanon teillä Marengon ja High Bridgen naiset, että tilatkaa itsellenne oma lehtenne Toveritar. Kun otatte vain asiakseenne tilata, niin saatte samalla vuoden tilauksesta kirjan, joka on lukemisen arvoisen. Samalla olette täyttäneet velvollisuutenne lehteenne kohtaan. Toverilliset terveiset kaikille lehden lukijoille. — Kirjeenvaihtaja.

ODOTUS

(Jatkos seitsemänneltä sivulta)

keassa, naftaliniille haisevassa ja jäykästi töröttävässä papinkauhannassaan, väsyneine kasvoinneen ja surullisine silmineen hän muistuttaa hautovaa lintua.

— Mitenkä sinä laulajien keskellä ilmestyt?

— Ihmeellisen äänen vuoksi, Korkevoisuutenne.

Tässä Kosholup varmasti vaihtaa hatun kädestä toiseen ja aivan kuin haluaisi avoimella tunnustuksella tehdä lopun epäilyksestä ja heikkousluisuudesta tulisesti rupeaa puhumaan:

— Sallikaa selittäytyä, teidän korkevoisuutenne! Sanon teille niin kuin totuuden mukaan kuuluu. Laulajan ammatille minä antauduin vaan siksi, kun se on helppoa ja kuuluu tietoisuuden ja taidon alaan. Mutta kaikki minun mieltymyksenä on a-

jurin ammatissa, Teidän Korkevoisuutenne, jumalauta! Teidän Korkevoisuutenne! Olkoon se tietämättömyyttä, vaan sittenkin minä avoimelisesti sen tunnustan, eikä muuta. Enkä häpeä. Mitäs, kuka mihinkin on kutsumuksen saanut..... Näin sanon, Teidän korkevoisuutenne. Mutta, "isä", te sallikaa anteeksi minun tyhmät sanani, mutta kysyttäköön minulta: kumman otat ammatiksesi, Kosholup, ensimmäisen tenorin palkan piispan kööriissä, vai koin viimeisen maastilanomistajan kuskien palkan. Rangalskoon minua jumala. — otan kuskien palkan, jumalauta!

Ja Kosholup aivan kuin ihmeissään kohottaa olkapäätään ja hymyilee.

— Näyttelijä esiintyy — nyökkää Sheljankovitch papille. — No, miksi-käs et palvele kuskina?

— Heikkoudesta väkijuomiin, Teidän korkevoisuutenne — syyllisen- näköisenä huokalle ja katsoo alas Kosholup. — En voi pykälässä pysyä. Minun pykäläni on: puoli varttia, Teidän korkevoisuutenne. Jos pidät- täydyn, antakaa avonainen vaunullinen untuvia, enkä nukkaistakaan kadota, mutta jos pykälän yli olen mennyt, niin kalkki on kuitia, laskeudu vaunusta. Mutta älkää Teidän korkevoisuutenne huolehtiko ja epäilkö tästä päivästä. Perille minä vien, katsois noin! Asia ei rahassa seisoo, viisi ruplaa tietysti. Eiväthän he jalkasiin kulje. Mutta — tosi kylä, pitkään aikaan en ole ohjaksilla käsissäni pidellyt, jumalauta! Sannalla sanoen Teidän korkevoisuutenne pääni pantiksi, kaikki tulee olemaan hyvin..... Uskokaa omalle-tunnonne!

(Jatk.)

+++++
 + NEW YORKIN SUOM. NAISTEN +
 + OSUUSKOTI +
 + JA PAIKANVALITYS-TOIMISTO +
 + 241 Lenox Ave. & 122 St. +
 + Telefooni: 813 Morning side +
 +++++

HANNAN S. S. O. ompeluseuran kokoukset pidetään jokaisen viikon torstaina, kello 8 j.p.p. Huom! Kävisi saatavana joka kokouksen loputtua.

WAUKEGANIN, III., S. S. O. viralliset kokoukset pidetään joka kuukauden ensimmäisenä ja kolmantena sunnuntaina, alkaen klo 2 j.p. — Osaston ompeluseuran kokoukset ovat joka toinen torstai, alkaen klo 2 j.p.p. via kokouksen loputtua.

ASTORIAN S. S. O. ompeluseuran kokoukset pidetään osaston talolla, joka torstai- illa, kello 8. Osote: 262 Taylor Ave.

ABERDEENIN S. S. CLUBIN ompeluseura kokoontuu joka torstai klo 2 ip., 713 E. 1st St. — Tervetuloa.

HOQUIAMIN S. S. O. ompeluseuran kokoukset pidetään osaston talolla, Ahjolas- sa, joka torstai, kello 2 j.p.p. Osote: 315-10th St., Hoquiam, Wask.

PORTLANDIN S. S. Osaston ompeluseuran kokoukset pidetään osaston talolla joka toinen torstai- illa, kello 8. — Osote: 719 Montana Ave.

— Tahdotko tietää mitä työläisnaiset toimivat ja ajattelevat. — Tilaa Toveritar

LOS ANGELES'IN

S. S. OSASTON NAISSET LAITTA

SUURET ILLAMAT

2 P. LOKAKUUTA, 1920, KLO 8 ILLALLA

LABOR TEMPELISSÄ, 532 MAPEL AVE.

Ohjelma on monipuolinen ja soitto kaupungin paras. — Jos teillä on halua elää ja nuortua, niin tulkaa silloin haalille.

—OVIRAHA 50 SENTTIÄ—